

Globaali vastuu ja oikeudenmukaisuus: tehtäviä maailmankaupasta ja vaatteista

Eeva Kemppainen, Eettisen kaupan puolesta ry

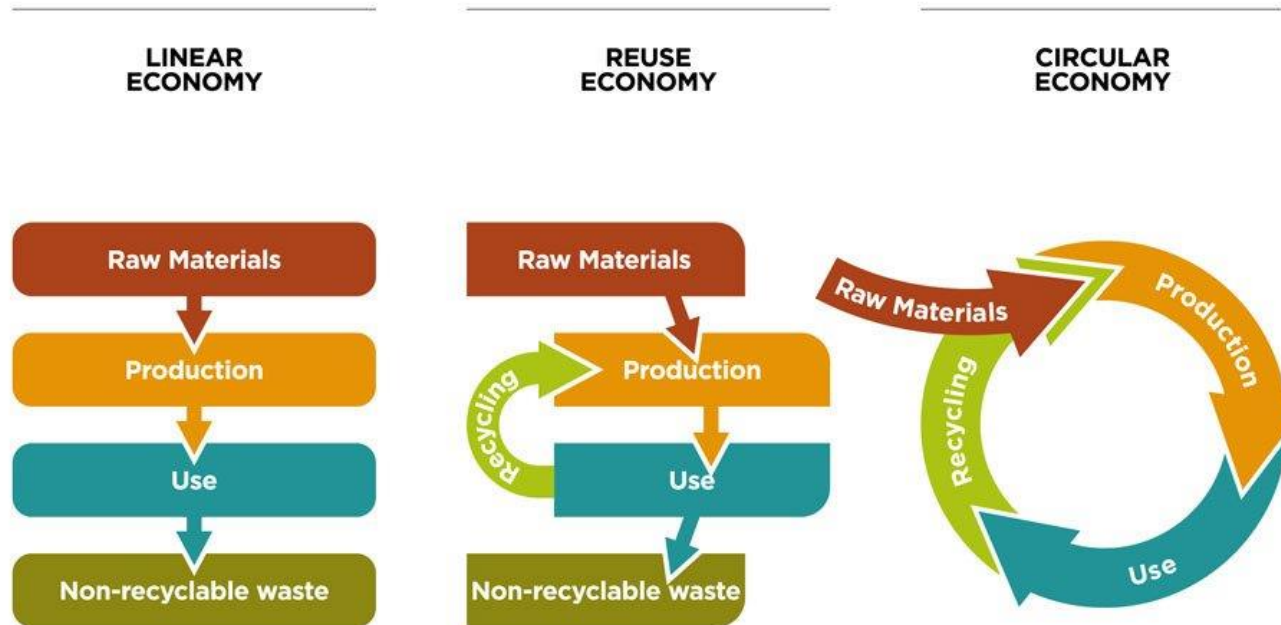
* Huomaathan kommentit ja lisätiedot kunkin sliden kohdalla

Eettisen kaupan puolesta ry, Eetti

- Eetti edistää oikeudenmukaista maailmankauppaa, kestäviä tuotantotapoja ja vastuullista kuluttamista
- Kauppa on dynaaminen ja keskinäisriippuvainen verkosto ihmisiä, eläimiä, ympäristöjä, teknologiaa, valtioita, yrityksiä...
- Tuotannon ympäristö- ja ihmisoikeushaasteet vaikuttavat paikallisesti ja globaalisti
- Miten muutos tehdään: Tuotantoa lineaari-, kierrätys- vai kiertotalouden malliin? Yritysten ja valtioiden vastuu? Kulutuksesta ja vaikuttamistavoista opettaminen?

FROM A LINEAR TO A CIRCULAR ECONOMY

In a linear economy, raw materials are extracted from the earth, used and discarded: 'take-make-waste'. At best, this economy leads to the relative decoupling of economic growth from the use of natural resources.

In the reuse economy, many non-recyclable materials are used again (cascading, repair/maintenance, remanufacturing, recycling). At best, this reuse economy leads in part to an absolute decoupling of economic growth from the use of natural resources and from emissions: the demand for natural resources and the emissions decrease as the economy grows.

The ideal picture is a circular economy in which raw materials are never depleted. The economy can be structured so that there is a positive coupling between economic growth and the growth of natural resources ('negative' emissions/ positive footprints). In a circular economy, value chains will be organised differently.

Adapted from: <https://www.government.nl/topics/circular-economy/contents/from-a-linear-to-a-circular-economy/>

Elinkaarien tutkimus

Ennen mainosta ja kaupan hyllyä tuote yhdistää meidät eri puolille maailmaa

Vaatteen valmistus sisältää kymmeniä vaiheita, yksinkertaistetusti se voisi mennä näin:
1. Puuvilla, Benin 2. Kehräys ja kudonta, Pakistan 3. Värjäys, Intia 4. Ompelu, Bangladesh
5. Viimeistely, Made in -lappu ja pakkaus, Kiina 6. Kuljetus ja myynti, EU ja Suomi

Harjoitus: vaatteen elinkaari

Osa 1. Tutustutaan yhdessä vaatteen elinkaareen

Jaamme valokuvia vaatteen valmistuksesta ja kulutuksesta. Mitä vaiheita ja vaikutuksia näette kuvissa? Koittakaa laittaa kuvat järjestykseen.

VAATEKUITUJEN
VILJELEMINEN

VAATTEIDEN
TUOTTAMINEN

KÄYTTÖ &
VAATTEEN PESU

VAATTEEN
HÄVITTÄMINEN

Suuri veden
kuluttaja monilla
kuivilla alueilla

3 % maailman viljeltävistä
maasta, mutta 24 %
hyönteismyrkyistä ja 11 %
torjunta-aineista

Vaaralliset työolot,
riittämätön palkka,
lapsi- & orjatyö

Ilman- ja vesistösaasteita.
Vaateollisuus aiheuttaa
10 % maailman
kasvihuonekaasupäästöistä

Mikromuovia ja
kemikaaleja. Polyesteri,
nylon, akryyli ym.
pesusta 0,5 milj. t/v
mikromuovikuituja meriin.
Vaatteet myös kuluvat.

Maailmanlaajuisesti 75%
kaatopaikoille tai polttoon.
Suomessa tekstiilijätettä 70
milj. kg/v, joka pääasiassa
poltetaan.

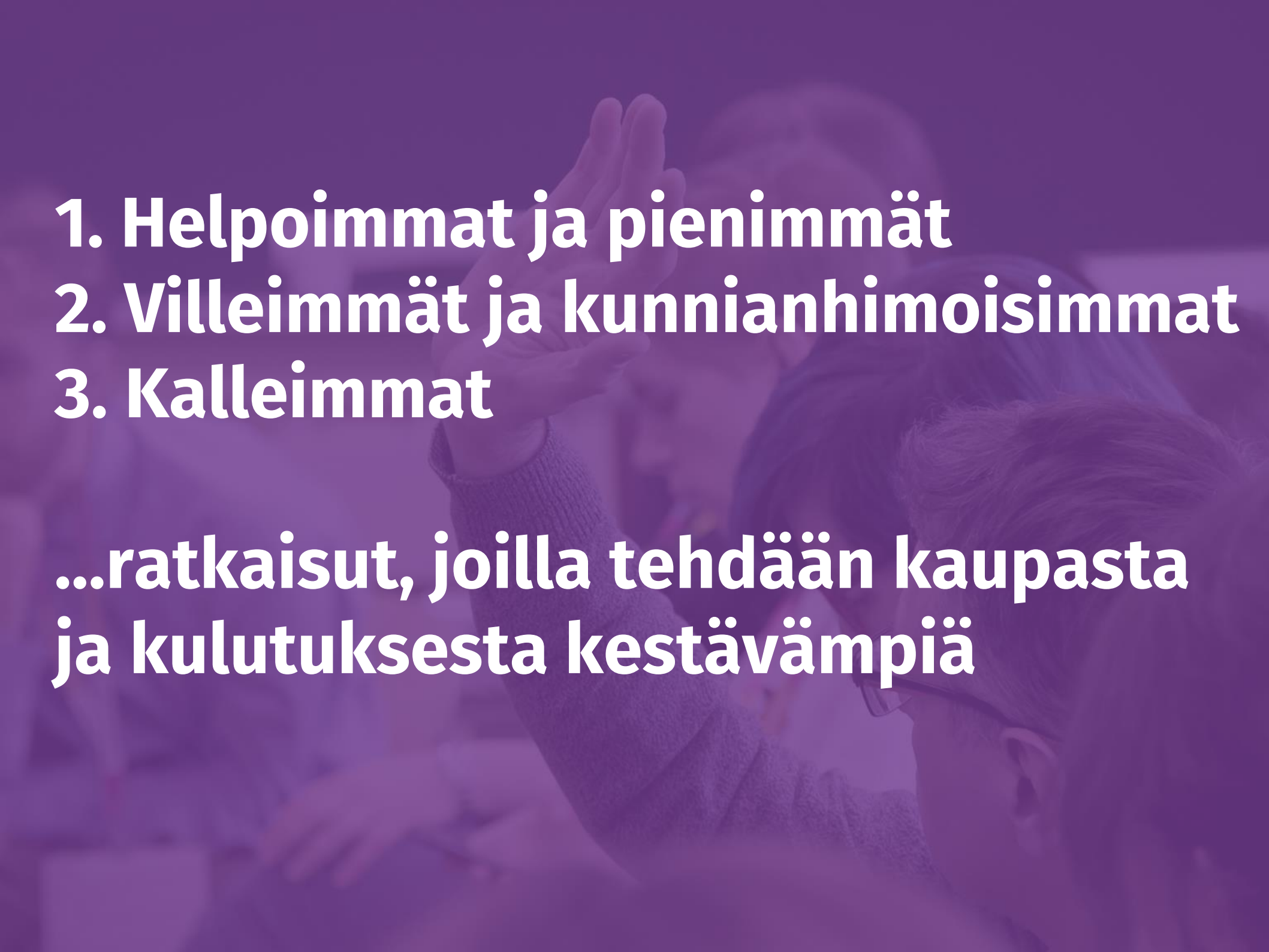
A person with glasses is shown from the side, raising their right hand in a meeting or classroom setting. The background is blurred, showing other people and what appears to be a presentation screen. The entire image has a purple overlay.

Harjoitus:
Mitä voimme tehdä?
Äärimmäiset ideat kehiin!

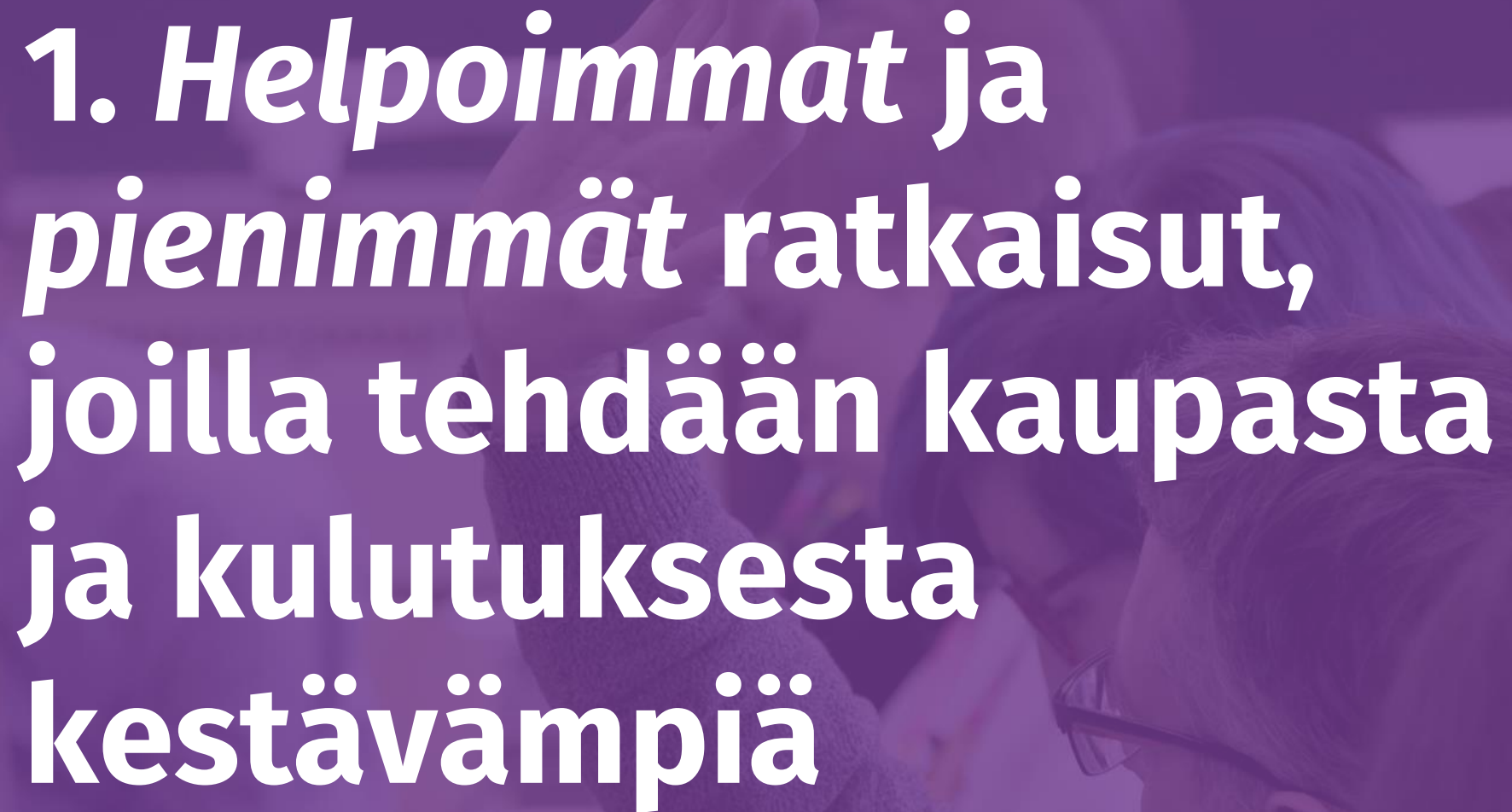
Mitä voimme tehdä? Äärimmäiset ideat kehiin!

Heittäydytään ideoimaan kehitysratkaisuja globaaliin vaatekauppaan ja kuluttamiseen.

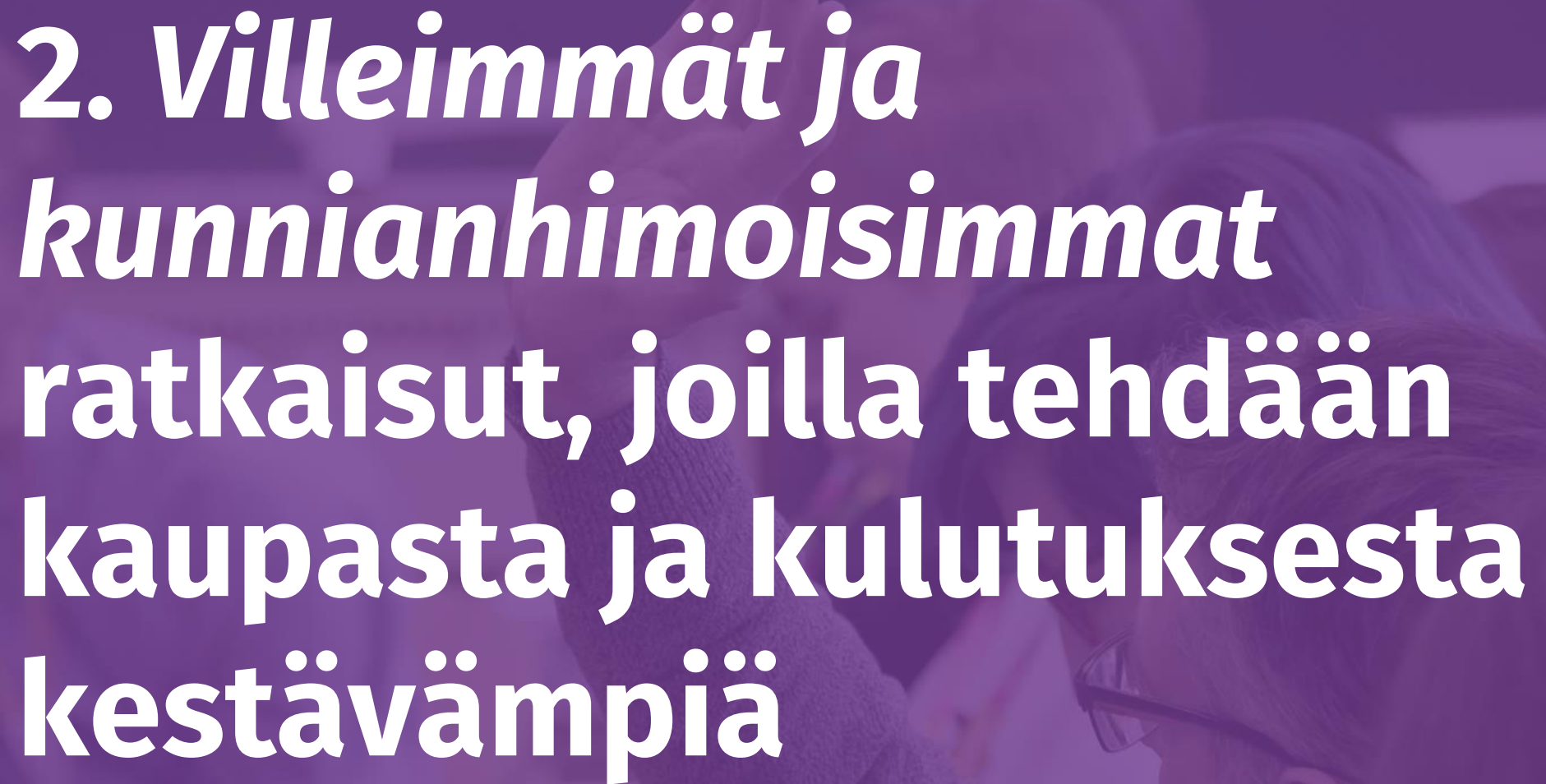
Annamme ensin ohjeistuksen ja ajan erilaisia ideoita varten. Kirjoita sitten mieleen tulevia ratkaisuehdotuksia paperille vapaasti tai sen kuvan kohdille, johon ratkaisu liittyy.

-
- 1. Helppoimmat ja pienimmät**
 - 2. Villeimmät ja kunnianhimoisimmat**
 - 3. Kalleimmat**

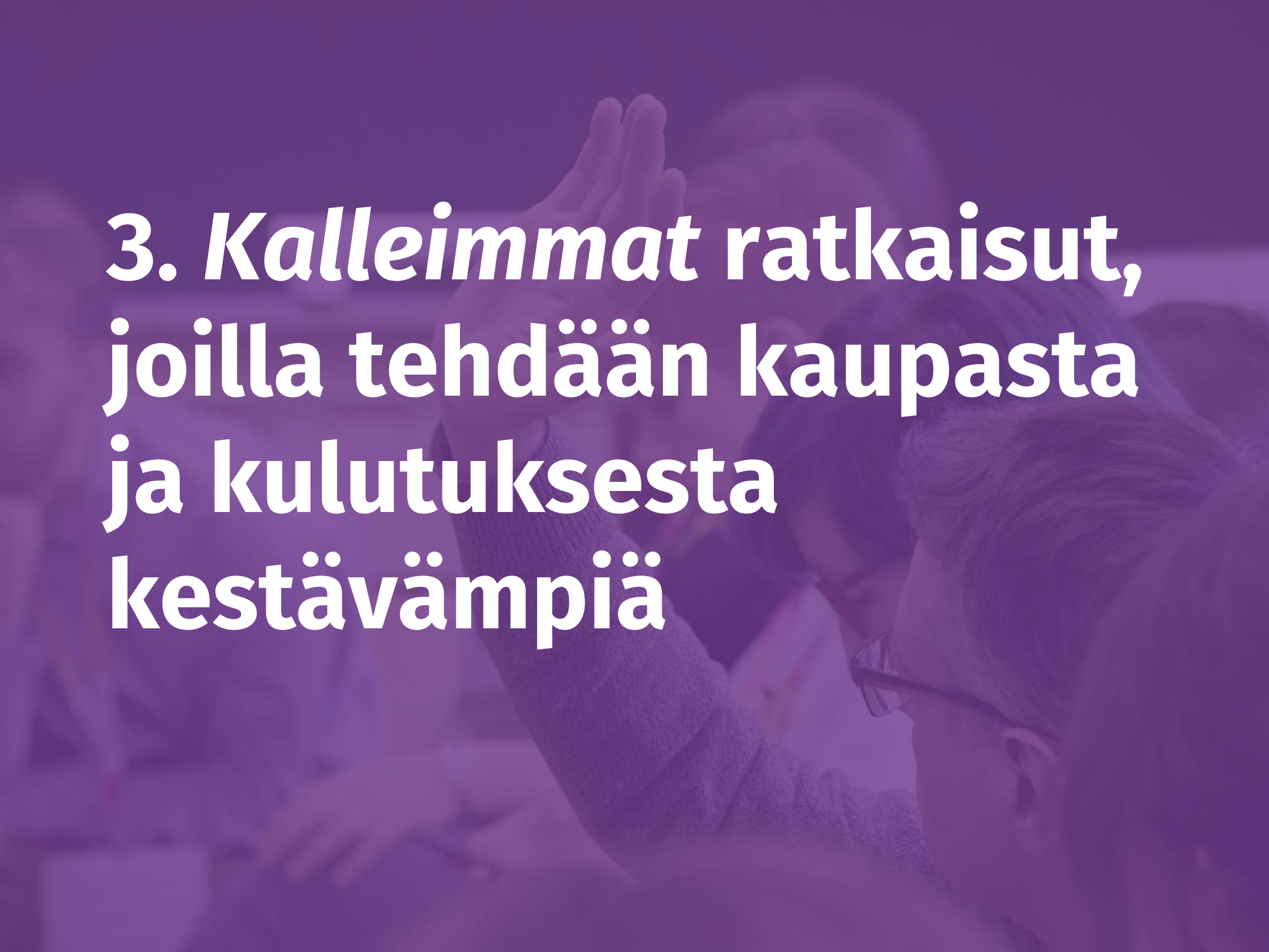
**...ratkaisut, joilla tehdään kaupasta
ja kulutuksesta kestävämpiä**

1. *Helpoimmat ja pienimmät* ratkaisut, joilla tehdään kaupasta ja kulutuksesta kestävämpiä

**2. *Villeimmät ja
kunnianhimoisimmat*
ratkaisut, joilla tehdään
kaupasta ja kulutuksesta
kestävämpiä**

A group of people in a meeting, with one person in the foreground wearing glasses and raising their hand. The image is overlaid with a purple tint.

**3. *Kalleimmat* ratkaisut,
joilla tehdään kaupasta
ja kulutuksesta
kestävämpiä**

Mitä aiot seuraavaksi tehdä työssäsi?

Tarkastelimme globaaleja kehityskysymyksiä vaatteiden tuotannon ja kuluttamisen kautta.

Minkälaiseen ratkaisuun aiot seuraavaksi keskittyä opetustyössäsi?

Mieti, miten voisit soveltaa teemaa osaksi nykyistä opetustasi tai luoda oppilaiden kanssa uuden projektin.

Jos haluat lisää tietoa maailmankaupasta ja vaatteista, tutustu Eetin Vaatteita ja vastamainontaa -työpajaan. Esitys, valokuvatehtävä ja vastamainosgalleria löytyvät Eetin sivuilta:

www.eetti.fi/oppimateriaalit/vaatteet

Seuraavat slidet antavat vinkkejä vaikuttamiseen ja löytyvät esityksestä

Tapoja ja valtaa vaikuttaa: Vähemmän pikamuotia ja jätettä

- ✓ Käytä kauan, huolla ja pese oikein
- ✓ Jaa, vaihda, kierrätä oikein
- ✓ Osta vain tarpeellista
- ✓ Valitse laadukasta, itselle sopivaa, kierrätettyä, eettistä, Reilua
- ✓ Tee työtä, joka tukee näitä

Tapoja ja valtaa vaikuttaa: Lisää viestintää ja painetta

- ✓ Juttele ja vaikuta eri rooleissa (opiskelu, työ, perhe, kaverit, harrastus)
- ✓ Anna palautetta kaupalle/brändille
- ✓ Tue kampanjoita, jotka vaativat mm. läpinäkyvyyttä ja riittäviä palkkoja
→ Sitovat YK-periaatteet, järjestöt, Vaatevallankumous, #Ykkösketjuun

Tapoja ja valtaa vaikuttaa: Media ja vastamainonta

- ✓ Suhtaudu mainontaan epäillen. Missä ja miten mainonta vaikuttaa minuun? Ovatko lupaukset totta?
- ✓ Bongaa viherpesu ja arvot yritysten vastuullisuusviestinnässä. Hyväntekeväisyys, kierrätys ja omat sertifiointit eivät riitä.
- ✓ Jaa ja tee itse kriittisiä mainosparodioita

Valokuvat, videot ja vastamainokset

The Pink Project - See Web and Her Pink Things, 2005 ©JeongMee Yoon.

Mitä ajatuksia
valokuva
herättää?

Keskusteluun voi osallistua taiteen ja huumorin kautta kaduilla tai mediassa, kuten Jeongmee Yoon.

Työpohja 1:

Mitä vaatteeni kertoo?

Nimi: Ikä:

Piirrä tähän kuva paidastasi, hupparistasi, takistasi tai muusta lempivaatteestasi.
Vastaa sitten kuvan alla oleviin kysymyksiin.

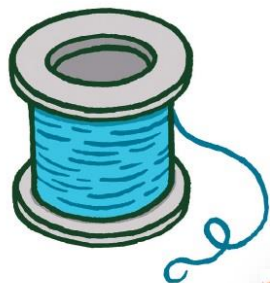
Miksi pidän juuri
tästä vaatteesta?

Missä maassa vaate
on tehty?

Mistä materiaalista
vaate on tehty?

Mitä haluaisin tietää
ihmisestä, joka vaat-
teen on tehnyt?

Vaatepelikortit

Puuvillan tie pelloilta vaatteeksi kaupan hyllylle on monimutkainen ja usein tuhansia kilometrejä pitkä. Kehräys, värjäys, kutominen ja vaateen viimeistely voivat kaikki tapahtua eri maissa.

Ammattiyhdistystoiminta on monissa vaatteita valmistavissa maissa kokonaan kielletty tai siihen osallistumisesta voidaan rangaista. Työntekijöiden on siksi hankala liittoutua yhdessä vaatimaan parempia palkkoja ja työoloja.

Yhdistä kuvakortti ja tekstikortti yhteen. Pohtikaa, missä päin maailmaa kunkin kortin asia voisi tapahtua.

Linkit ja materiaalit

www.eetti.fi/oppimateriaalit – tutustu eri osioihin, joista löytyy Eetin harjoitukset, oppaat ja videot. Ota käyttöön vaateemainen esitys ja kartta, pinkki valokuva, printtivalmis vaatevalokuvasarja, vastamainosgalleriat sekä oppaat Medialukutaitoa vastamainoksista, Globaalin kuluttajan oppikirja ja Puuvillan polut.

www.kuilutumpeen.fi – Eevan oma blogi

Eetin harjoitusten lisäksi tässä pari linkkivinkkiä kiertotalouden oppimateriaalien pariin:

<https://www.sitra.fi/hankkeet/kiertotalousopetusta-kaikille-koulutusasteille/#opettajalle>

<http://www.kiertotalousnetti.fi/>

<https://circularclassroom.com/fi/>